

Ekonomik Büyüme

Economic Growth

DOI: 10.5281/zenodo.10496167

Aslı ÖZCAN¹

Ekonomik büyüme, gelişmiş, gelişmekte olan ve gelişmemiş düzeyde olan tüm ülkeler için büyük önem arz etmektedir. Ancak gelişmiş ülkeler ekonomik büyüme, diğer bir ifadeyle reel Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) 'nın yıllar itibariyle değişimine özellikle önem verirken, gelişmekte olan ülkeler ise ekonomik büyümeden ziyade, ekonomik kalkınma kavramına önem vermektedir. Ekonomik kalkınma, ekonomik büyümeyi de kapsayan bir kavram olmasının yanında, ekonomik büyümeye ek olarak ekonomik ve sosyal kurumların çağa ayak uydurması, işsizliğin azaltılması, toplumdaki gelir dengesizliklerinin azaltılması gibi ekonomiyi ilgilendiren konulara önem verdiği kadar siyasal ve sosyal alanları da önem vermektedir (Seyidoğlu, 2006).

Ekonomik büyüme, kişi başına veya toplam üretilen mal ve hizmet miktarındaki yükseliş anlamına gelirken; üretim sürecinin bir sonucu olarak ortaya çıkan istihdam artışı ise, üretimin gerçekleştirilebilmesi amacıyla işgücünün kullanılmasını anlamına gelmektedir. Bu bağlamda, ekonomistler arasında, ekonomik büyümenin gerçekleşmesiyle istihdamın da doğru orantılı bir şekilde artacağına yönelik genel bir kanaat hakimdir. Daha açık bir ifadeyle, üretilen mal ve hizmetlerdeki artışın beraberinde bunları üretmek için kullanılan işgücünde de artış meydana getirmesi öngörülmektedir.

Ekonomik büyüme en basit ve açık tanımıyla, toplam ya da kişi başına üretilen mal ve hizmet miktarındaki artış olarak tanımlanmaktadır. Bunun yanında ekonomik büyümeye yönelik ölçümlerde genellikle reel GSYH' nın nüfusa bölünmesiyle hesaplanan kişi başına reel ekonomik büyümeden yani kişi başına düşen reel GSYH büyüme oranından faydalanılmaktadır. Çünkü kişi başına reel ekonomik büyüme hem bireylerin yaşam standartlarının daha kolay izlenebilmesine hem de ülkeler arasında daha sağlıklı karşılaştırmalar yapılabilmesine olanak tanımaktadır (Gordon, 2000).

Büyümenin sağlanabilmesi pek çok çeşitli faktörün artırılmasıyla mümkün olmaktadır. İşgücü piyasasındaki artış ile sermaye birikimindeki artış eski büyüme modellerinde (Neo-Klasikler) veri teknoloji ile ekonomik büyümenin belirleyicilerini oluştururken, yeni büyüme modellerine bakıldığında (İçsel Büyüme), örneğin işgücünün niteliğindeki artış, kalifiye işgücü piyasasının olması veya beşerî sermayenin artmasıyla meydana gelen teknolojik yenilikler büyümenin belirleyicileri olarak gösterilmektedir. Bu bağlamda ülke ekonomilerinin yatırımları karşılayabilecek tasarruf yetersizliği durumunda, bir

¹ Dr., aslozcn09@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2783-012X.

şekilde yurtdışı tasarrufların yerli ekonomiye çekilmesi gerekmektedir (Gerni vd., 2014).

Şüphesiz ki bütün ülkelerin nihai ve ortak amacı ekonomik büyümenin sürdürülebilir olmasını sağlamaktır. Bu kapsamda geçmişten günümüze bütün ülke ekonomileri için ekonomik büyüme ve buna etki eden tüm faktörlere ilişkin çeşitli çalışmalar yapılmış ve bu çalışmalar oldukça ilgi çekmiştir. Geçmişte ekonomik büyümeyi açıklayan faktörlerden özellikle sermaye stoku ön planda iken günümüzde sermaye stoku ile birlikte beşerî sermaye, yenilik, teknoloji, kurumsal yapı gibi pek çok faktör de göz önüne alınmaktadır (Balcı ve Özcan, 2019). Sözü edilen faktörlerden teknoloji faktörü ekonominin büyümesinde çok büyük bir öneme sahiptir. Ekonomide yaşanan teknolojik gelişmeler hem bilgi birikimi ve sermaye konusunda hem de teknolojinin yayılım etkisiyle büyümeyi önemli şekilde etkilemektedir (Tunalı ve Ulubaş, 2017). Bunun yanında az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerin büyüme konusunda karşılaştıkları en büyük problemin sermaye azlığı ve finans konusunda geri kalınmış olması şeklinde olduğunu savunan iktisadi yaklaşımlar, gelişmiş ülkelerle kıyaslanarak artık zamanla geçerliğini yitirmeye başlanmış ve yerini büyüme konusunda beşerî sermayenin yeterli düzeyde olmaması, teknoloji konusunda geri kalınmışlık ve teknolojik yeniliklerin takip edilememesi gibi nedenler gösterilebilmektedir. Büyüme genellikle yatırımların, teknolojik ilerlemelerin ve verimlilik artışlarının bir sonucu olarak ortaya çıkar ve sürdürülebilir kalkınma için önemli bir faktördür.

Anahtar Kelimeler: Ekonomi, Büyüme, Kalkınma, Teknoloji.

Kaynakça

- Balcı, E., & Özcan, S. (2019). İnsani Gelişmişlik ve Büyüme Arasındaki İlişki: OIC Ülkeleri Üzerinde Bir Analiz. *Sakarya İktisat Dergisi*, 8(3), 222-235.
- Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları: İhracata Yönelik mi Yoksa İthal İkameci mi?" *International Conference On Eurasian Economies*, ss. 1-10.
- Robert J. Gordon, *Macroeconomics, Eighth Edition*, United States, Addison Wesley Longman, 2000, p. 286.
- Seyidoğlu, Halil (2006), *İktisat Biliminin Temelleri*, İstanbul, Güzem Can Yayınları No:21.
- Tunalı, H., & Ulubaş, M. A. (2017). Elektrik enerjisi tüketimi ve ekonomik büyüme arasındaki ilişki: G7 ülkeleri üzerine bir uygulama (1970-2015). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 20(1), 1-13.
- Gerni, C., Sarı, S., Emsen, Ö. S., & Kabadayı, B. (2014). Geçiş Ekonomilerine Yönelik Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları: İhracata Yönelik mi, Yoksa İthal İkameci mi. In *International Conference On Eurasian Economies*.